

იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო
უნივერსიტეტი

ხელნაწერის უფლებით

მაია აკოლაშვილი

შერეული სწავლა უცხოურ ენაზე წერის უნარ-
ჩვევების სწავლებისას
(ზოგადი ინგლისურის სწავლების მასალაზე უმაღლეს
სასწავლებელში)

განათლების დოქტორის აკადემიური ხარისხის მოსაპოვებლად
მასწავლებლის განათლებაში
(სპეციალობა: ინგლისური ენის სწავლების მეთოდიკა)

წარდგენილი დისერტაციის

ა ვ ტ ო რ ე ფ ე რ ა ტ ი

თელავი

2016 წ.

დისერტაცია შესრულებულია იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის განათლების მეცნიერებათა ფაკულტეტის განათლების მეცნიერებათა დეპარტამენტში.

სამეცნიერო ხელმძღვანელი:

თამარ მიქელაძე

განათლების

დოქტორი

ასოცირებული პროფესორი

რეცენზენტები:

ნიკოლოზ ფარჯანაძე

ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი

ასოცირებული პროფესორი

ლელა

აბდუშელიშვილი

განათლების მეცნიერებათა დოქტორი

ასოცირებული პროფესორი

დაცვა შედგება 20___ წლის „___“ _____, _____ საათზე იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის განათლების მეცნიერებათა ფაკულტეტის სადისერტაციო საბჭოს სხდომაზე: კორპუსი _____ აუდიტორია _____

მისამართი: საქართველო, თელავი, 2200

ქართული უნივერსიტეტის ქუჩა N 1

ტელ: +995 (350) 27 24 01

დისერტაციის გაცნობა შეიძლება თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის

ბიბლიოთეკაში და ვებ-გვერდზე: <http://tesau.edu.ge>

სადისერტაციო საბჭოს მდივანი: _____ პროფესორი ნინო ბასილაშვილი

დისერტაციის ძირითადი შინაარსი

ინგლისური ენა დღესდღეობით ერთ-ერთი ძირითადი საკომუნიკაციო ენაა მსოფლიოს მასშტაბით. რამდენადაც ის ყველაზე მეტად გავრცელებული სალაპარაკო ენაა, თანამედროვე გლობალურ სამყაროში შეუძლებელია მისი უდიდესი მნიშვნელობის უარყოფა ან იგნორირება.

წერითი მეტყველება კომუნიკაციის მნიშვნელოვან ნაწილს წარმოადგენს. კარგი წერითი უნარ-ჩვევების ფლობა კი ბევრად უფრო ფართო აუდიტორიასთან კომუნიკაციის საშუალებას იძლევა, ვიდრე პირისპირ ან სატელეფონო საუბარი.

უცხო ენაზე წერის სწავლება მრავალ სირთულესთანაა დაკავშირებული. ამ სირთულეებისთვის თავის გათმევა ხშირად დიდ პრობლემას წარმოადგენს როგორც ენის მასწავლებლებისთვის, ასევე მისი შემსწავლელებისთვის. მიზეზი, ცხადია, უნდა ვეძებოთ იმ მეთოდში, რომლითაც ტრადიციულად ისწავლება წერითი უნარ-ჩვევები უმაღლეს სასწავლებლებში.

აღნიშნული პრობლემის გადასაჭრელად ნაშრომში წარმოდგენილი შერეული სწავლის მიდგომა, როგორც ალტერნატივა ინგლისური ენის წერის უნარ-ჩვევების განვითარების ტრადიციული მეთოდისა, ჩვენი კვლევის თემას **აქტუალურს** ხდის.

კვლევის ობიექტს წარმოადგენს შერეული სწავლის მიდგომა და მისი გავლენა წერის უნარ-ჩვევების განვითარებაზე; კვლევა იმისა, თუ რამდენად უწყობს ხელს შერეული სწავლის მიდგომის გამოყენება სტუდენტების მოტივაციის ზრდას და შესაბამისად, განაპირობებს სწავლების პროცესის წარმატებით განხორციელებას.

ჩვენი კვლევის **მიზანია** უმაღლეს სასწავლებელში ინგლისურ ენაზე შერეული სწავლის მიდგომების გამოყენებით წერის სწავლებისას ისეთი თეორიული საფუძვლებისა და პრაქტიკული რეკომენდაციების შემუშავება, რომლებიც მნიშვნელოვნად აამაღლებენ სწავლების ეფექტურობას.

ნაშრომში დასახულია შემდეგი **ამოცანები**:

1. **ფსიქოლოგიურ ასპექტში:** სასწავლო პროცესის მისადაგება მოსწავლეთა ასაკობრივ თავისებურებებთან და აგრეთვე წერის მოტივაციის გაზრდის ხელისშემწყობი ფაქტორების გამოვლენა.

2. **მეთოდურ ასპექტში:** უცხოურ (ინგლისურ) ენაზე წერის უნარ-ჩვევების სწავლების პროცესში შერეული სწავლის მიდგომების ეფექტურობის გამოკვლევა.

3. **პედაგოგიურ ასპექტში:** იმ პედაგოგიური ასპექტების შესწავლა და გაანალიზება, რომლებიც მნიშვნელოვან როლს თამაშობენ უცხო ენაზე წერის სწავლების პროცესში.

ჩვენთვის საინტერესო საკითხებთან დაკავშირებული მონაცემების მოპოვების მიზნით ნაშრომში გამოყენებულია **კვლევის შემდეგი მეთოდები:**

- საკვლევ თემასთან დაკავშირებული პედაგოგიური და ფსიქოლოგიური ლიტერატურურის ანალიზი;
- უმაღლესი სასწავლებლების მასწავლებლებისა და მოსწავლეების გამოკითხვა მათი დამოკიდებულების დასადგენად წერის უნარ-ჩვევების სწავლების ტრადიციული მეთოდის მიმართ და სასწავლო პროცესში კომპიუტერული ტექნოლოგიების გამოყენებასთან დაკავშირებით;
- სტუდენტების გამოკითხვა მათი მოტივაციის დონის დასადგენად ინგლისურ ენაზე ტრადიციული მეთოდით წერის უნარ-ჩვევების დაუფლებისას;
- სტუდენტების გამოკითხვა მათი მოტივაციის დონის დასადგენად ინგლისურ ენაზე წერის უნარ-ჩვევების დაუფლებისას შერეული სწავლის მიდგომების გამოყენებით;
- სტუდენტების ტესტირება ექსპერიმენტამდე, ექსპერიმენტის მსვლელობისას და ექსპერიმენტის შემდეგ მათი ინგლისურ ენაზე წერის უნარ-ჩვევების ფლობის დონის განსასაზღვრად;
- ჯერ პილოტური, ხოლო შემდეგ – ძირითადი ექსპერიმენტი რომელთა დროსაც წერის სწავლება ხდებოდა შერეული სწავლის მიდგომების გამოყენებით;

- კითხვარებისა და ტესტირებების შედეგების მათემატიკური დამუშავება და მათი სტატისტიკური ანალიზი;
- მიღებულ მონაცემებზე დაყრდნობით კვლევის ანგარიშის შექმნა.

საკვლევი პრობლემა: საკვლევი პრობლემა გამოიკვეთა ცოდნის დონის დასადგენი პირველი ტესტირების შემდეგ, რომელმაც აჩვენა, რომ სტუდენტები გარკვეულ დონეზე ფლობდნენ ინგლისურ ენაზე წერის უნარ-ჩვევებს, მაგრამ მათი ცოდნა არ შეესაბამებოდა სწავლების იმ საფეხურს, რომელზედაც ისინი იმყოფებოდნენ. პრობლემის მოგვარების მიზნით საჭირო იყო ისეთი მეთოდისა და მიდგომების მოძიება და დანერგვა, რომლებიც დაეხმარებოდა სტუდენტებს აღნიშნული სირთულის დაძლევაში.

შესწავლილი ლიტერატურის ანალიზისა და დაკვირვების შედეგებზე დაყრდნობით ჩამოვაყალიბეთ **კვლევის ჰიპოთეზა:**

უმაღლესი სასწავლებლის სტუდენტებისთვის უცხო ენაზე წერითი უნარ-ჩვევების სწავლების ეფექტურობა მნიშვნელოვნად გაიზრდება და ამავე დროს ამაღლდება მათი მოტივაცია, თუ წერითი უნარ-ჩვევების განვითარება მოხდება შერეული სწავლის მიდგომებით. უნდა გამოგვეკვეთა ის სირთულეები, რომლებსაც ვხვდებით უმაღლეს სასწავლებელში წერითი კომპეტენციის სწავლებისას და გამოგვევლინა ის მიდგომები, რომლებიც მნიშვნელოვნად გაზრდიდა მისი სწავლების ეფექტურობას უმაღლეს სასწავლებელში.

ზემოთ მოყვანილი **ჰიპოთეზის** გათვალისწინებით, ჩვენი კვლევის **სამუშაო ჰიპოთეზა** (ანუ ე.წ. პროგნოზი) შემდეგნაირად გამოიყურება: წერის უნარ-ჩვევების სწავლებისას გამოყენებული მეთოდი გავლენას ახდენს ამ უნარ-ჩვევის განვითარების დონეზე. თუკი მიდგომა სწორად არის შერჩეული, მიიღწევა მაღალი მოტივაცია და სწავლების ოპტიმალური შედეგი. ამდენად, უცხო ენაზე წერის სწავლების ეფექტურობა მნიშვნელოვნად გაიზრდება და ამავე დროს ამაღლდება სტუდენტთა

მოტივაცია, თუ წერითი უნარ-ჩვევების განვითარება მოხდება შერეული სწავლის მიდგომებით.

დასაცავად გამოტანილია შემდეგი დებულებანი:

შერეული სწავლის მიდგომები წერის უნარ-ჩვევების სწავლებისას

- გაზრდის სწავლების ეფექტურობას
- ხელს შეუწყობს სტუდენტთა მოტივაციის ამაღლებას

ნაშრომის მეცნიერული სიახლე:

ნაშრომში განხილული შერეული სწავლის მიდგომა სიახლეს წარმოადგენს ევროპისა და ამერიკის სკოლებისათვის, თუმცა აქტიურად ხდება მისი დანერგვა სასწავლო პროცესში და სულ უფრო და უფრო მეტი სასწავლებელი იყენებს მას საკუთარი მიზნებისათვის. რაც შეეხება ქართულ უმაღლეს სასწავლებლებს, ჩვენს მიერ ჩატარებულმა გამოკითხვებმა ცხადყო, რომ ინგლისური ენის პედაგოგები ნაკლებად იცნობენ აღნიშნულ მეთოდს და შესაბამისად არ გვხვდება მისი გამოყენების შემთხვევებიც სასწავლო პროცესში. ასევე იშვიათია კომპიუტერული ტექნოლოგიების გამოყენების ცალკეული შემთხვევებიც. თუ გავითვალისწინებთ იმ ფაქტს, რომ სასწავლო პროცესში ინტერნეტისა და ციფრული ტექნოლოგიების ინტეგრირება ჯერ კიდევ იშვიათობას წარმოადგენს, ისეთი ალტერნატივის დანერგვით, როგორიცაა შერეული სწავლა, უმაღლესი სასწავლებლის პედაგოგებს მიეცემათ შესაძლებლობა, შეცვლონ გზა, რომლითაც ისინი ისტორიულად ასწავლიდნენ და ურთიერთობდნენ სტუდენტებთან. ამ სფეროში უკვე არსებობს უამრავი კვლევა, რომელიც ჩატარებულია ევროპისა თუ ამერიკის მკვლევართა მიერ (Bonk & Graham, 2006; Garisson & Kanuka, 2004; Sharma & Barrett, 2007; Whittaker, 2013; Marsh, 2012). თუმცა, აქვე უნდა აღინიშნოს ის ფაქტიც, რომ ამ საკითხთან დაკავშირებით ჯერ-ჯერობით თითქმის არ არსებობს არანაირი სამეცნიერო ლიტერატურა ქართულ ენაზე.

ამდენად, მეთოდი ნამდვილად წარმოადგენს მეცნიერულ სიახლეს ქართული საგანმანათლებლო რეალობისთვის, რომლის დანერგვითაც სასწავლო პროცესი გახდება უფრო საინტერესო და მრავალფეროვანი.

კვლევის თეორიული ღირებულება:

- კვლევაში განხილულია წერის უნარ-ჩვევების განვითარების მიდგომები (Harmer, 2001; Nunan, 1998; Raims, 1983);
- გაანალიზებულია სტუდენტური ასაკის ფსიქოლოგიური და ასაკობრივი თავისებურებები (გოგოჩაიშვილი, 2005; უზნაძე, 1947; Harmer, 2007);
- გამოკვეთილია მოტივაციის როლი წერის უნარ-ჩვევების განვითარების პროცესში (Ellis, 1997; Dörnyei, 1998; Gardner, 2001);
- დასმულია წერის ეფექტურად სწავლების პრობლემა და შეთავაზებულია ამ პრობლემას გადაჭრის გზები (Sokolik, 2003; Wang, 2004);
- ჩამოყალიბებულია შერეული სწავლის ეფექტურად დანერგვის ხელისშემწყობი და ხელისშემშლელი ფაქტორები (Sharma & Barrett, 2007; Marsh, 2012);
- განხილულია შერეული სწავლის პროცესში მასწავლებლისა და მოსწავლის როლები და მათი ურთიერთობის ფორმები (Marsh, 2012; Jones, 2007).

ნაშრომის **პრაქტიკული ღირებულება** მდგომარეობს იმ პრაქტიკულ რეკომენდაციებში, რომლებიც ჩამოყალიბებულია და შემუშავებულია კვლევის შედეგად. ეს რეკომენდაციები გამიზნულია უმაღლესი სასწავლებლის ინგლისური ენის მასწავლებლებისათვის, თუმცა ისინი შეიძლება გამოყენებულ იქნას არა მხოლოდ უმაღლეს სასწავლებელში, არამედ სხვა ნებისმიერ სასწავლო დაწესებულებაში.

დისერტაციის სტრუქტურა: დისერტაცია შედგება შესავლის, 3 თავის, დასკვნა-რეკომენდაციებისა და ბიბლიოგრაფიისგან. პირველი თავი შედგება 12 ქვეთავისგან, მეორე თავი შედგება 7 ქვეთავისგან, მესამე – ექსპერიმენტის თავია, რომელსაც მოჰყვება დასკვნა-რეკომენდაციები. დისერტაციას თან ახლავს გამოყენებული ლიტერატურის სია და

დანართები, სადაც შესულია როგორც კითხვარები და ტესტების ნიმუშები, ასევე ცხრილები. დისერტაცია სულ შედგება 140 გვერდისგან.

თავი. 1. წერის უნარ-ჩვევების განვითარების პედაგოგიური და ფსიქოლოგიური ასპექტები (სამეცნიერო ლიტერატურის მიმოხილვა).

1.1. ინგლისური ენის როლი და მისი გამოყენების არეალი. მოცემულ ქვეთავში საუბარია ინგლისური ენის მნიშვნელობაზე და მისი ცოდნის დიდ უპირატესობებზე თანამედროვე გლობალურ სამყაროში.

1.2. წერის მნიშვნელობა და მისი როლი ჩვენს ყოველდღიურ ცხოვრებაში. განხილულია წერის, როგორც კომუნიკაციის მძლავრი საშუალების როლი ჩვენს ყოველდღიურ ცხოვრებაში, რომელიც იძლევა საშუალებას ვიურთიერთოთ არა მხოლოდ ჩვენს თანამედროვეებთან, არამედ მომავალ თაობასთანაც.

1.3. წერითი მეტყველების თავისებურებანი. წარმოჩენილია წერითი მეტყველების თავისებურებები და ის თვისებები, რაც მას ზეპირი მეტყველებისგან განსხვავებს. მოყვანილია გოგოჩაიშვილის (2006), ჰარმერის (Harmer, 2001), ურის (Ur, 2006) და სხვათა მოსაზრებები.

1.4. წერის სწავლების მნიშვნელობა უცხო ენის შესწავლისას. საუბარია წერის სწავლების, როგორც მძლავრი დამხმარე საშუალების როლზე უცხოური ენის შესწავლის პროცესში. ამ პროცესში წერა წარმოადგენს ერთ-ერთ მნიშვნელოვან კომპონენტს, რომელიც შემსწავლელს ეხმარება ენის სრულყოფილად დაუფლებაში.

1.5. ინგლისურ ენაზე წერის უნარ-ჩვევების განვითარების მიზნები. წერის სწავლებას არსებითი მნიშვნელობა აქვს უცხო ენის შესწავლის ყველა დონეზე. მოცემულ თავში დასახელებულია წერის სწავლების მიზნები, რომლებიც მიიღწევა ენის სწავლების სხვადასხვა ეტაპზე.

1.6. უცხო ენაზე წერის უნარ-ჩვევების განვითარების მიდგომები. განხილულია ის მიდგომები, რომლებიც გამოიყენება წერის უნარ-ჩვევების განვითარების პროცესში.

1.7. სირთულეები წერის უნარ-ჩვევების განვითარებისას. ენის შემსწავლელთათვის წერა მიჩნეულია ყველაზე უფრო რთულ უნარად, რომლის დაუფლებასაც ყველაზე მეტი დრო სჭირდება. მოცემულ ქვეთავში გამოკვეთილია ის სირთულეები, რომლებსაც ენის შემსწავლელი აწყდება წერის უნარ-ჩვევების განვითარების პროცესში. აქვე მოცემულია ამ პრობლემების გადაჭრის გზებიც.

1.8. უცხოური ენის შემსწავლელის შეცდომები და მათი გასწორება წერის უნარ-ჩვევების განვითარებისას. გავრცელებული მოსაზრების მიხედვით, შეცდომების გასწორება და შეფასების გაკეთება წერის სწავლების კურსის აუცილებელი ნაწილია. მოცემულ ქვეთავში წარმოდგენილია გრეისა (Gray, 2000) და ტრუსკოტის (Truscott, 1996) განსხვავებული მიდგომები, რომლებიც წერის დროს დაშვებული შეცდომების გასწორებას არაეფექტურად მიიჩნევენ და ასაბუთებენ კიდევ ამგვარ მოსაზრებას.

1.9. სტუდენტური ასაკის ფსიქოლოგიური თავისებურებები. წერის სწავლებისას გასათვალისწინებელია შემსწავლელთა ასაკი. სხვადასხვა ასაკის შემსწავლელებს სხვადასხვა დამახასიათებელი თვისებები გააჩნიათ. სტუდენტური ასაკი ანუ გვიანდელი მოზარდობის ხანა ფსიქოსოციალური განვითარების ახალ ეტაპს წარმოადგენს. ამიტომ, სწავლებისას დიდი სიფრთხილით უნდა შეირჩეს ამ ასაკისთვის შესაფერისი თემები და მიდგომები.

1.10. მოტივაცია და მისი როლი უცხო ენის შესწავლისას. ნაშრომში საუბარია მოტივაციის მნიშვნელობაზე უცხო ენის შესწავლისას. განხილულია მოტივაციის ტიპები და მისი ამაღლების საშუალებები.

1.11. მოტივაციის როლი წერის უნარ-ჩვევების დაუფლებისას. განხილულია მოტივაციის მნიშვნელობა წერის სწავლების პროცესში და გამოკვეთილია აზრი, რომ შინაგანი მოტივაცია განსაკუთრებულად დიდ როლს თამაშობს წერის უნარის განვითარებაში. მოყვანილია დუან იან-ბინგის (Duan, 2011) მოსაზრებები წერის სხვადასხვა ეტაპებზე მოტივაციის ასამაღლებელი სტრატეგიების შესახებ.

1.12. დასკვნა. პირველ თავში განხილული ლიტერატურის საფუძველზე გაკეთებულია დასკვნები.

თავი. 2. შერეული სწავლით წერის უნარ-ჩვევების განვითარების პრაქტიკის დანერგვა.

2.1. შერეული სწავლის წარმოშობის ისტორია და ტერმინის განმარტება. მოცემულ ქვეთავში საუბარია შერეული სწავლის წარმოშობის ისტორიაზე და მისი გამოყენების სფეროებზე. მოცემულია ტერმინის სხვადასხვაგვარი განმარტებები.

2.2. შერეული სწავლის უპირატესობები ტრადიციული მეთოდით სწავლასთან შედარებით. განხილულია სხვადასხვა ავტორების შეხედულებები, რომლებიც ასაბუთებენ შერეული სწავლის უპირატესობას ტრადიციული მეთოდით სწავლასთან შედარებით.

2.2. შერეული სწავლის სასწავლო პროცესში დანერგვის მიდგომები. აღწერილია, პრაქტიკულად როგორ უნდა განხორციელდეს შერეული სწავლის მიდგომების სასწავლო პროცესში დანერგვა. მოყვანილია სხვადასხვა მაგალითები.

2.3. მასწავლებლისა და შემსწავლელის როლები წერის უნარ-ჩვევების შერეული სწავლით განვითარებისას. შერეული სწავლა თავისი ბუნებით სტუდენტზე ორიენტირებულია. მოცემულ ქვეთავში განსაზღვრულია, რა როლებს ასრულებენ მასწავლებელი და სტუდენტი შერეული სწავლის მიდგომებით წერის უნარ-ჩვევების განვითარების პროცესში.

2.4. სირთულეები შერეული სწავლის სასწავლო პროცესში დანერგვისას. შერეულ სწავლას, ისევე როგორც ენის სწავლების ყველა სხვა მეთოდს, თავისი სირთულეები გააჩნია. მოცემულ ქვეთავში საუბარია შერეული სწავლის სასწავლო პროცესში დანერგვასთან დაკავშირებულ იმ სირთულეებზე, რომლებიც მასწავლებელს დიდი გამოწვევების წინ აყენებენ.

2.4. შერეული სწავლის მიდგომებით წერის სწავლების ეფექტური მოდელი.

წარმოდგენილია ჩვენს მიერ შემუშავებული შერეული სწავლის მოდელი, რომელიც განკუთვნილია ინგლისურ ენაზე წერის სწავლებისთვის ზოგადი ინგლისურის სასწავლო კურსის ფარგლებში.

2.5. დასკვნა. მეორე თავში განხილული ლიტერატურის საფუძველზე გაკეთებულია დასკვნები.

თავი. 3. კვლევის მეთოდოლოგია.

3.1. მასწავლებელთა გამოკითხვა. ექსპერიმენტული სწავლების დაწყებამდე ჩავატარეთ მასწავლებელთა გამოკითხვა. გამოკითხვის მიზანი იყო მათი დამოკიდებულების დადგენა წერის უნარ-ჩვევების განვითარების ტრადიციული მეთოდის მიმართ და სასწავლო პროცესში კომპიუტერული ტექნოლოგიების გამოყენებასთან დაკავშირებით.

3.1.1. მონაწილეები. გამოკითხვა ჩატარდა ორ უნივერსიტეტში: გორის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტსა და ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტში. მასში მონაწილეობა მიიღო 50-მა მასწავლებელმა.

3.1.2. პროცედურა. გორის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტში კითხვარები უშუალოდ დაურიგდათ პედაგოგებს, ხოლო ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტში მასწავლებლებმა კითხვარების ელექტრონული ვერსიები შეავსეს.

3.1.3. შედეგები. გამოკითხვის შედეგების მიხედვით მასწავლებელთა უმრავლესობა თვლიდა, რომ მათ სტუდენტებს არ უყვარდათ გაკვეთილზე წერითი დავალებების შესრულება; მასწავლებელთა უმრავლესობას ასევე მიაჩნდა, რომ მათი მოსწავლეები არ ფლობდნენ წერით უნარ-ჩვევებს ბაკალავრიატის იმ საფეხურის შესაბამისად, რომელზეც იმყოფებოდნენ.

3.1.4. დისკუსია. გამოკითხვის შედეგების ანალიზმა კიდევ ერთხელ დაადასტურა წერის სწავლების ტრადიციული მიდგომის არასრულყოფილება და მის გამოსასწორებლად სიახლის დანერგვის აუცილებლობა.

3.1.5. დასკვნა. მასწავლებელთა გამოკითხვის ანალიზის შედეგად დავასკვნით, რომ მიზანშეწონილი იქნებოდა ექსპერიმენტის ჩატარება იმის გამოსავლენად, თუ რამდენად უფრო ეფექტური შეიძლებოდა ყოფილიყო შერეული სწავლის მიდგომების გამოყენება წერითი უნარ-ჩვევების განსავითარებლად.

3.2. სტუდენტთა გამოკითხვა. ექსპერიმენტული სწავლების დაწყებამდე ასევე ჩავატარეთ სტუდენტთა გამოკითხვა, რომლის მიზანსაც წარმოადგენდა მათი დამოკიდებულების დადგენა წერის უნარ-ჩვევების განვითარების ტრადიციული მეთოდის მიმართ და სასწავლო პროცესში კომპიუტერული ტექნოლოგიების გამოყენებასთან დაკავშირებით.

3.2.1. მონაწილეები. გამოკითხვა ჩატარდა ორ უნივერსიტეტში: გორის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტსა და ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტში. მასში მონაწილეობა მიიღო ასმა სტუდენტმა.

3.2.2. პროცედურა. გორის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტში კითხვარები უშუალოდ დაურიგდათ სტუდენტებს, ხოლო ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტში მოსწავლეებმა კითხვარების ელექტრონული ვერსიები შეავსეს.

3.2.3. შედეგები. გამოკითხვის შედეგებმა აჩვენა, რომ სტუდენტთა უმრავლესობა კმაყოფილი არ იყო საკუთარი წერითი მეტყველების უნარის ფლობის დონით და მიზეზად, ძირითადად, ასახელებდნენ მეთოდს, რომლითაც მათ ასწავლიდნენ უნივერსიტეტში.

3.2.4. დისკუსია. გამოკითხვის შედეგების ანალიზმა გვიჩვენა, რომ სტუდენტთა უმრავლესობა დადებითად იყო განწყობილი სიახლის მიმართ და შერეული სწავლის მიდგომებით წერითი მეტყველების სწავლების დანერგვას ისინი ინტერესითა და უკეთესი შედეგის მოლოდინით შეხვდებოდნენ.

3.2.5. დასკვნა. სტუდენტთა გამოკითხვის ანალიზის შედეგად დავასკვნით, რომ მიზანშეწონილი იქნებოდა, ექსპერიმენტის ჩატარება

იმის გამოსავლენად, თუ რამდენად უფრო ეფექტური შეიძლება ყოფილიყო შერეული სწავლის მიდგომების გამოყენებით წერის სწავლება.

3.3. ექსპერიმენტული სწავლება. ექსპერიმენტის მიზანს წარმოადგენდა ჩვენს მიერ ჩამოყალიბებული ჰიპოთეზის შემოწმება.

3.3.1 მოკლევადიანი ექსპერიმენტი. მინი-ექსპერიმენტი ჩატარდა გორის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტში 2014-2015 სასწავლო წლის გაზაფხულის სემესტრში, რომელიც 8 კვირის (ორი თვე) მანძილზე გრძელდებოდა. ექსპერიმენტი ჩატარდა გორის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტის ინგლისური ფილოლოგიის საბაკალავრო საგანმანათლებლო პროგრამის ჰუმანიტარული ფაკულტეტის ფილოლოგიის სპეციალობის მესამე კურსის ორ პარალელურ ჯგუფში. თითოეულ ჯგუფში იმყოფებოდა 12-12 სტუდენტი. ექსპერიმენტის დაწყებამდე მათ ჩაუტარდათ წერითი უნარ-ჩვევების დონის დასადგენი ტესტირება, რომელმაც აჩვენა, რომ ორივე ჯგუფში დაახლოებით ერთნაირი მოსწრების სტუდენტები იმყოფებოდნენ.

როგორც საკონტროლო, ისე ექსპერიმენტულ ჯგუფში სალექციო საათების რაოდენობა იყო 4, ხოლო სახელმძღვანელო, რომლითაც ისწავლებოდა ზოგადი ინგლისური – Inside Out. Intermediate. By Sue key & Vaughan Jones. ორივე ჯგუფს ასწავლიდა ერთი და იგივე მასწავლებელი.

საექსპერიმენტო ჯგუფის სტუდენტები წერით დავალებას ასრულებდნენ ელექტრონულად, შესრულებულ დავალებას კი უზიარებდნენ მასწავლებელს. გასწორებული დავალება კვლავ სტუდენტებს ეგზავნებოდათ სათანადო შენიშვნებთან და კომენტარებთან ერთად. წერითი ნამუშევრები სწორდებოდა სპეციალური სქემის მიხედვით, სადაც მაქსიმალური შეფასება იყო 10 ქულა.

ორი თვის შემდეგ სტუდენტებს კვლავ ჩაუტარდათ ტესტირება. ტესტირებისას ექსპერიმენტული ჯგუფის სტუდენტებმა საკონტროლო ჯგუფის სტუდენტებთან შედარებით უკეთესი შედეგი აჩვენეს, რამაც დაადასტურა, რომ წერის სწავლებისას კომპიუტერული ტექნოლოგიების

გამოყენებას შეუძლია დადებითი გავლენა იქონიოს წერითი უნარ-ჩვევების განვითარებაზე.

3.3.2. გრძელვადიანი ექსპერიმენტი. გრძელვადიანი ექსპერიმენტი დაიწყო 2015 წლის სექტემბერში და გრძელდებოდა 15 კვირის მანძილზე.

3.3.2.1. მონაწილეები. ექსპერიმენტის მონაწილეები იყვნენ გორის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტის ინგლისური ფილოლოგიის საბაკალავრო საგანმანათლებლო პროგრამის ჰუმანიტარული ფაკულტეტის ფილოლოგიის სპეციალობის მეოთხე კურსის ორი პარალელურ ჯგუფის სტუდენტები. თითოეულ მათგანში იმყოფებოდა 12-12 სტუდენტი.

3.3.2.2. სასწავლო მასალა და ექსპერიმენტული სწავლება საკონტროლო და ექსპერიმენტულ ჯგუფებში. როგორც საკონტროლო, ისე ექსპერიმენტულ ჯგუფში სალექციო საათების რაოდენობა იყო 4, ხოლო სახელმძღვანელო, რომლითაც ისწავლებოდა ზოგადი ინგლისური – New English File. Upper Intermediate. By Clive Oxenden and Christina Latham-Koenig. საკონტროლო ჯგუფში ლექციაზე მეცადინეობები გრძელდებოდა უწინდებურად, ტრადიციული მეთოდით. სტუდენტები დავალებას წერდნენ რვეულში. შესრულებულ დავალებას კითხულობდნენ კლასში. მასწავლებელიც ასევე ზეპირად აძლევდა მათ შენიშვნებს და აფასებდა მათ ნამუშევრებს. საექსპერიმენტო ჯგუფის სტუდენტებს კომპიუტერული პროგრამა Google Drive-ის საშუალებით ეგზავნებოდათ თეორიული მასალა იმავე საკითხთან დაკავშირებით, რისი ახსნა და დამუშავებაც ხდებოდა ლექციაზე. თეორიულ მასალას თან ახლდა შესასრულებელი დავალების ნიმუში. საექსპერიმენტო ჯგუფში შეგვქონდა სახელმძღვანელოსგან განსხვავებული წერითი დავალებებიც, ჩვენი აზრით, სახელმძღვანელოს ნაკლებად ეფექტური დავალებების ამოღების ხარჯზე. შესრულებულ დავალებას სტუდენტები ერთმანეთს უზიარებდნენ. ბოლოს კი მას მასწავლებელი ასწორებდა და აფასებდა.

3.3.2.3. ექსპერიმენტული სწავლებისას ჩატარებული I, II, და III ტესტირებები. სტუდენტებს ცოდნის დონის დასადგენი დიაგნოსტიკური

ტესტირება ჩატარდით როგორც ექსპერიმენტის დაწყებამდე, ასევე ექსპერიმენტის მსვლელობისას და მისი დასრულების შემდეგ.

3.3.2.4. შედეგები. ექსპერიმენტული ჯგუფის ტესტირების შედეგების საკონტროლო ჯგუფის ტესტირების შედეგებთან შედარებისას ნათლად გამოჩნდა მნიშვნელოვანი განსხვავება სტუდენტების მიღწევების მაჩვენებელში ექსპერიმენტული ჯგუფის სასარგებლოდ.

3.3.2.5. დისკუსია. ტესტირების შედეგმა ნათლად დაგვანახა ექსპერიმენტული ჯგუფის სტუდენტების წერის უნარის გაუმჯობესება ერთი სემესტრის მანძილზე, რაც მაჩვენებელია შერეული სწავლის მიდგომების გამოყენების ეფექტურობისა წერის. პირველ ტესტირებასთან შედარებით, მეორე და მესამე ტესტირებებში საგრძნობლად გაუმჯობესდა სტუდენტების წერის უნარ-ჩვევები – ისინი ნაკლებად უშვებდნენ შეცდომებს და იშვიათად იმეორებდნენ მათ შემდეგი დავალებების შესრულებისას.

3.3.2.6. დასკვნა. ამდენად, შეგვიძლია დავასკვნათ, რომ საექსპერიმენტო ჯგუფის სტუდენტებს უფრო მეტად განუვითარდათ წერითი უნარ-ჩვევები ვიდრე საკონტროლო ჯგუფის სტუდენტებს. მათ მნიშვნელოვნად გააუმჯობესეს მართლწერა, ნაკლებად უშვებდნენ გარამტიკულ და ლექსიკურ შეცდომებს, უფრო სწორად იყენებდნენ პუნქტუაციის ნიშნებს და აზრსაც უფრო თანმიმდევრულად გადმოსცემდნენ.

3.4. ექსპერიმენტული სწავლებისას სტუდენტთა მოტივაციის კვლევა.

3.4.1. გამოკითხვა. იმისათვის, რომ გაგვეზომა, შერეული სწავლის მიდგომებით წერითი კომპეტენციის სწავლებამ რამდენად მოახდინა გავლენა სტუდენტების მოტივაციაზე, ექსპერიმენტის დაწყებამდე, მისი მიმდინარეობისას და დასრულების შემდეგ ჩავატარეთ სტუდენტთა გამოკითხვა.

3.4.2. მონაწილეები. გამოკითხვაში მონაწილეობა მიიღო კვლავ გორის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტის ოცდაოთხმა სტუდენტმა. თორმეტმა საექსპერიმენტო ჯგუფიდან, თორმეტმა – საკონტროლო ჯგუფიდან.

3.4.3. პროცედურა. სამივე გამოკითხვის დროს სტუდენტებმა შეავსეს ჩვენს მიერ შედგენილი ერთი და იგივე სპეციალური კითხვარი. მისი შედგენისას ვიხელმძღვანელებთ ეშლი რენი პაინის (Payne, 2012) მიერ შემუშავებული აკადემიური წერის მოტივაციის დონის დასადგენი კითხვარით (Academic Writing Motivation Questionnaire (AWMQ)).

3.4.4. შედეგები. გამოკითხვის შედეგებმა გვიჩვენა, რომ ერთი სემესტრის მანძილზე ექსპერიმენტული ჯგუფის სტუდენტების მოტივაცია მნიშვნელოვნად გაიზარდა საკონტროლო ჯგუფის სტუდენტების მოტივაციასთან შედარებით.

3.4.5. დისკუსია. ჩატარებულმა სტუდენტთა პირველმა გამოკითხვამ აჩვენა, რომ სტუდენტებისთვის უფრო მეტად დამახასიათებელი იყო გარეგანი მოტივაცია. ექსპერიმენტის სასაწყისში მათი უმრავლესობა აღნიშნავდა, რომ წერის სწავლა მათთვის მხოლოდ ვალდებულებას წარმოადგენდა და ამ ვალდებულებას ისინი უპირატესად იძულებით ასრულებდნენ. უკვე მეორე და მესამე გამოკითხვის შედეგებმა გვიჩვენა, რომ ექსპერიმენტულ ჯგუფში საკონტროლოსთან შედარებით სტუდენტების მოტივაციის მაჩვენებელი საგრძნობლად გაიზარდა. ასევე აშკარა იყო, რომ შერეული სწავლის მეთოდის გამოყენებამ სტუდენტებში გააძლიერა შინაგანი მოტივაცია. მათი პასუხებიდან გამომდინარე, წერითი დავალებების შესრულება მათთვის უფრო სახალისო და საინტერესო გახდა.

3.4.6. ამდენად, სტუდენტთა გამოკითხვის შედეგებზე დაყრდნობით შეგვიძლია, ვთქვათ, რომ ექსპერიმენტულ ჯგუფში საკონტროლოსთან შედარებით სტუდენტების მოტივაციის მაჩვენებელი საგრძნობლად გაიზარდა, რაც განპირობა წერის სწავლებისას შერეული სწავლის მიდგომების გამოყენებამ.

დასკვნები და რეკომენდაციები. განხილული საკითხების შეჯამების შედეგად შეგვიძლია, გავაკეთოთ შესაბამისი დასკვნები და პრაქტიკული რეკომენდაციები მივცეთ მასწავლებლებს:

1. სასწავლო პროცესში შერეული სწავლის დანერგვამდე აუცილებელია, ზუსტად დაიგეგმოს მისი განხორციელების გზები, რათა მივიღოთ ოპტიმალური შედეგი.
2. უმჯობესი იქნება, მასწავლებელმა წინასწარ, სასწავლო კურსის დაწყებამდე, მოიძიოს სასწავლო პროგრამის შესაბამისი ელექტრონული მასალა და ატვირთოს კიდეც. ეს მას გაუადვილებს სამომავლოდ მუშაობას, რამდენადაც აღარ ექნება მასალა მოსამიებელი ყოველი გაკვეთილის წინ.
3. აუცილებელია წერითი დავალებების დროული და დეტალური გასწორება და შეფასება მასწავლებლის მიერ. ეს დაეხმარება სტუდენტს, ყურადღება გაამახვილოს დაშვებულ შეცდომებზე და ნაკლებად გაიმეოროს ისინი შემდგომი წერითი დავალებების შესრულების დროს.
4. მასწავლებელი მუდმივად სიახლეების ძიებაში უნდა იყოს. მან თავად უნდა შეარჩიოს შერეული სწავლის მისთვის ყველაზე უფრო მისაღები ფორმა, რომელიც მორგებული იქნება მისი სტუდენტების საჭიროებებზე.
5. სტუდენტებს მოსწონთ, როდესაც საუბრობენ და წერენ ისეთ თემებზე, რომლებიც დაკავშირებულია მათ რეალურ ცხოვრებასთან და გამოცდილებასთან. ეს საკითხი მასწავლებელმა ყოველთვის მხედველობაში უნდა მიიღოს წერითი დავალების თემის შერჩევისას.
6. მასწავლებელმა უნდა წაახალისოს სტუდენტები, წერონ ინგლისურად რეალურ სიტუაციებში.
7. მნიშვნელოვანია სტუდენტების აზრისა და მათი ინტერესების გათვალისწინება სასწავლო პროცესში.
8. სასურველი იქნება, ჩატარდეს ვორქშოფები და ტრენინგ კურსები, რათა მასწავლებლებს საშუალება მიეცეთ, გაეცნონ შერეული სწავლის მიდგომებს და მისი დანერგვის გზებს, როგორც სიახლეს, რომელიც

პასუხობს თანამედროვე სწავლისა და სწავლების ტენდენციებს სასწავლო პროცესის უფრო ეფექტურად წარმართვისათვის.

როგორც კვლევები გვიჩვენებენ, შერეულ სწავლას დიდი მომავალი აქვს და მალე იმსჯელებენ არა იმაზე, დაინერგოს თუ არა სწავლის ეს მიდგომა, არამედ იმაზე, თუ როგორ განხორციელდეს ამ მეთოდის გამოყენება უფრო ეფექტურად. ამ მიზნით კი კიდევ უამრავი კვლევაა ჩასატარებელი.

კვლევის შემაფერხებელი ფაქტორები. ჩვენს მიერ ჩატერებულ კვლევას უდავოდ დიდი მნიშვნელობა აქვს, თუმცა უფრო ზუსტი შედეგების მისაღებად სასურველი იქნებოდა უფრო ფართომასშტაბიანი კვლევის ჩატარება.

ჩვენი კვლევის ხარვეზად შესაძლოა, ჩაითვალოს ჩვენს მიერ ეშლი რენე პაინის (Payne, 2012) მოტივაციის დონის დასადგენი კითხვარის (Academic Writing Motivation Questionnaire) გამოყენება, რომელიც განკუთვნილი იყო არა უცხო ენაზე შერეული სწავლის მიდგომების გამოყენებით წერის სწავლებისას სტუდენტთა მოტივაციის საკვლევად, არამედ უფრო ზოგადი მიზნებისთვის.

გამოყენებული ლიტერატურა. მოიცავს როგორც ქართულენოვან, ასევე ინგლისურენოვან სამეცნიერო ლიტერატურას.

დანართი. მოიცავს ექსპერიმენტის დროს გამოყენებულ კითხვარებს, ტესტების ნიმუშებსა და ცხრილებს.

სადისერტაციო ნაშრომის შინაარსი ასახულია შემდეგ პუბლიკაციებში:

1. აკოლაშვილი, მ. (2012). მოტივაცია და მისი როლი მეორე ენის შესწავლისას. გორის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტის პროფესორ-მასწავლებელთა სამეცნიერო კონფერენცია. სამეცნიერო შრომების კრებული. გვ.38-41.
2. აკოლაშვილი, მ; ბლუაშვილი, ნ. (2013). შემსწავლელის ავტონომიურობის როლი უცხო ენის შესწავლისას. შავი ზღვის საერთაშორისო უნივერსიტეტის განათლების ფაკულტეტის მესამე საერთაშორისო კვლევითი კონფერენცია“

განათლება, ინგლისური ენის სწავლება, ინგლისური ენა და ინგლისურენოვანი ლიტერატურა.” გვ.12-19.

3. აკოლაშვილი, მ. (2013). წერის სწავლების სირთულეები და მათი დაძლევის გზები. იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის II საერთაშორისო კონფერენცია „კულტურათაშორისი დიალოგები“. შრომები. გვ.12-16.
4. აკოლაშვილი, მ. (2013). უცხო ენაზე წერის სწავლების მიზნები. გორის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტის მეექვსე საერთაშორისო კონფერენცია „განათლების თანამედროვე გამოწვევები“. სამეცნიერო შრომების კრებული. გვ.16-18.
5. აკოლაშვილი, მ. (2015). „შერეული სწავლა (Blended earning) ინგლისური ენის სწავლებისას.“ თელავის იაკობ გოგებაშვილის სახელობის უნივერსიტეტის მესამე საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „კულტურათაშორისი დიალოგები.“ შრომები. გვ.13-18.
6. აკოლაშვილი, მ. (2016). შერეული სწავლის გამოყენება უცხო ენაზე წერის უნარ-ჩვევების განვითარებისას. შავი ზღვის საერთაშორისო უნივერსიტეტის მეექვსე საერთაშორისო კვლევითი კონფერენცია „განათლება, ინგლისური ენის სწავლება, ინგლისური ენა და ლიტერატურა ინგლისურად“.
7. აკოლაშვილი, მ. (2016). შერეული სწავლის მოდელი ინგლისურის, როგორც უცხო ენის, შემსწავლელის მოტივაციის ასამაღლებლად. საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია „პედაგოგოკა. განვითარების თანამედროვე პრობლემები და პერსპექტივები“. სამეცნიერო შრომების კრებული. 49-51. კრაკოვი.
8. აკოლაშვილი, მ. (2016). შერეული სწავლის გავლენა შემსწავლელის უცხო ენაზე წერის მოტივაციის ასამაღლებლად. იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის განათლების მეცნიერებათა ფაკულტეტის მიერ ორგანიზებული საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია: „განათლება, კვლევა, პრაქტიკა“.

Iakob Gogebashvili Telavi State University

With the right of manuscript

Maia Akolashvili

Blended Learning in Teaching Foreign Language Writing
(on the Material of Teaching General English at University)

A b s t r a c t

of the dissertation submitted to gain the Academic Degree of Doctor of
Education in Teacher Education (English Language Teaching
Methodology)

Telavi

2016

The research has been carried out at the Department of Education Sciences of the Faculty of Education Sciences at Iakob Gogebashvili Telavi State University

Academic Supervisor:

Tamar Mikeladze
Doctor of Education
Associate Professor

Reviewers:

Nikoloz Parjanadze
Doctor of Philology
Associate Professor
Lela Abdushelishvili
Doctor of Educational Sciences
Associate Professor

Dissertation defense will take place in 2016 on “_____” _____ at _____ o'clock at the meeting of the Dissertation Board of the Faculty of Education Sciences at Iakob Gogebashvili Telavi State University

Address: Telavi, 2200, Georgia
#1, Kartuli Universiteti Street
Tel: +995 (350) 27 24 01

The dissertation is available in Iakob Gogebashvili Telavi State University library and on website: <http://tesau.edu.ge>

Scientific Secretary of the Dissertation Board: _____ Professor Nino Basilashvili

General Overview of the Dissertation

Today, English is acclaimed as one of the main communicative language all over the world. As far as it is the most commonly spoken language, it is impossible to deny or ignore its great importance in the modern global world.

Writing is an important part of communication. Having good writing skills gives us the opportunity to communicate to a much broader audience than face to face or telephone conversation. Teaching Foreign language writing is related to many difficulties. Dealing with these difficulties is often a great problem for language teachers, as well as for learners. The reason, of course, is the traditional method which is used to teach writing skills at universities.

To deal with this problem the blended learning approach is represented in our work, as an alternative to the traditional method of English language writing teaching which makes our research **urgent**.

The object of our study is searching the difficulties of teaching writing with traditional methods at the Faculty of Humanities at Gori State Teaching University and finding the method which could help the development of students' motivation and therefore to manage the process successfully .

The goal of the study is to determine and form the ways and strategies which will make teaching foreign language writing more effective and interesting.

In accordance with the general purpose of the research the following objectives are set:

1. **In psychological respect:** to match the learning process to the learners' age peculiarities and also to reveal the factors that will help to increase the learning motivation.

2. **In methods of teaching respect:** to examine the effectiveness of the blended learning approaches in the process of teaching foreign (English) language writing.

3. **In pedagogical respect:** to study and analyze the pedagogical factors, which play an important role in the process of teaching foreign language writing.

The following **research methods** have been used in dissertation:

- Literature review of existing pedagogical and psychological sources on the research topic;

- University teachers' and students' surveys to investigate their attitudes towards the traditional writing teaching method and towards using computer technologies in the educational process;
- A students' survey to determine their motivation level in the process of learning English writing skills with the traditional method;
- A students' survey to determine their motivation level in the process of learning English writing skills with the blended learning approaches;
- Testing before the experiment, in the middle of the experiment and after the experiment to determine the students' writing skills level;
- The pilot and then the main experimental teaching using blended learning approaches in teaching writing;
- Mathematical treatment and statistical analysis of results of the tests and the questionnaires;

The problem of the research: The problem was revealed after the first placement testing, which showed that the students had a certain level of English language writing skills, but their knowledge did not correspond to the level on which they were at that moment. In order to find a solution to this problem it was necessary to find and implement such approaches, which would help the students to overcome the mentioned difficulty.

The hypothesis of the research and the forecast:

The efficiency of teaching foreign language writing skills to university students will be significantly increased and at the same time the students' motivation will be improved, if students' writing skills are developed with the blended learning approaches.

We should have found out the difficulties which we come across at universities while teaching writing and should have found the ways and methods which would considerably increase teaching efficiency at universities.

Based on the above definitions, **the forecast** appears as follows:

The method used in teaching writing skills has an impact on the level of the writing skills development. If the method is properly selected, high motivation and optimal learning results are achieved. Thus, effectiveness of teaching foreign language writing will significantly increase and at the same time the students' motivation will develop if writing skills will be taught with the blended learning approaches.

Thus, the following **propositions** are given to be affirmed:

Using blended learning approaches in teaching writing skills

- will increase the efficiency of teaching
- will promote student motivation

Scientific novelty of the dissertation:

The blended learning approach which is discussed in the dissertation is novelty for European and American schools, however, it is actively implemented in the educational process and more and more schools are using it for their own purposes. As for the Georgian Universities, the survey carried by us has shown that the English language teachers are less familiar with it and that's why the method is not used in the learning process. Also there are rare cases of individual usage of computer technologies. Given the fact that integration of internet and digital technologies in the teaching process are still rare, with the introduction of an alternative such as blended learning, University teachers will be given the opportunity to change the way they have been historically taught and communicated with the students. In this field there have already done many researches by European and American scientists (Bonk & Graham, 2006; Garisson & Kanuka, 2004; Sharma & Barrett, 2007; Whittaker, 2013; Marsh, 2012). Though it should be remarked that there are almost no scientific literature in Georgian language.

Thus, the method definitely has a **scientific value** in Georgian educational reality and its implementation will make the learning process more interesting and varied.

The theoretical value of the dissertation:

- The approaches of teaching writing skills are discussed (Harmer, 2001; Nunan, 1998; Raims, 1983);
- The age and psychological characteristics of the students are analyzed; (გოგოჩაიშვილი, 2005; უზნაძე, 1947; Harmer, 2007);
- The role of motivation in the development of writing skills is highlighted (Ellis, 1997; Dörnyei, 1998; Gardner, 2001);
- The problem of efficient teaching of writing skills is represented and the solutions to this problem are proposed (Sokolik, 2003; Wang, 2004);
- The difficulties for the effective implementation of blended learning are named (Sharma & Barrett, 2007; Marsh, 2012);
- The roles of the student and the teacher and their relationship forms in blended learning process are examined (Marsh, 2012; Jones, 2007).

The practical value of the dissertation: The practical recommendations have been worked out in the dissertation. The recommendations are aimed for University English language teachers, however, they may be useful not only at Universities but also at any types of educational institutions. They are suggested for wider application.

The structure of the dissertation: The dissertation contains an introduction, 3 chapters, conclusions, recommendations and references. There are 12 sub-chapters in the first chapter, 7 sub-chapters _ in the second chapter. In the third chapter pedagogical experimental pacing and the results are described. The dissertation contains questionnaires, test samples and tables as well. The dissertation consists of 140 pages.

Chapter. 1. Pedagogical and psychological aspects of teaching writing skills (Scientific review of the literature).

1.1. The role of the English language and its usage area. Knowledge of English as an international language enables us to communicate not only with English native speakers, but also with people all over the world.

1.2. Writing and its role in our daily life. The role of writing as a powerful means of communication in our daily life is discussed. Writing gives us the opportunity to communicate not only with our contemporaries but also with our future generations.

1.3. Characteristics of writing. Characteristics of writing and the features which make it different from speaking are represented. The ideas of Gogichaishvili (2006), Harmer (2001), Ur (2006) and others are provided.

1.4. Importance of writing in foreign language teaching. We are talking about the role of writing as a powerful means in the process of foreign language teaching. In this process writing represents one of the important component, which helps the learner to study the language thoroughly.

1.5. The goals of teaching foreign language writing skills. Teaching writing is very important at all levels of foreign language learning. In this chapter the goals are named which are achieved at different levels of language teaching.

1.6. Approaches to teaching foreign language writing skills. The approaches are discussed that are used to help students improve their writing skills.

1.7. Difficulties in teaching writing skills. Writing is considered as the most difficult skill for language learners which requires the most time to learn. In this

subchapter the difficulties faced by language learners are highlighted. The ways of dealing with the problem are also proposed.

1.8. Foreign language learners' errors and their correction in writing.

According to popular opinion error correction and giving feedback is an essential part of teaching writing. In this chapter different approaches of Gray (2000) and Truscott (1996) are provided who consider correction writing errors ineffective and they also approve this idea.

1.9. Psychological characteristics of the student age. When teaching writing students' different ages with different characteristic are to be taken into consideration. Students with different age have different characteristics. So, the items and approaches relevant to the age are to be chosen with great attention.

1.10. Motivation and its role in foreign language learning. The sub-chapter deals with the importance of foreign language learning motivation. The types of motivation and the ways of its development are discussed.

1.11. The role of motivation in learning writing. The paper deals with the importance of motivation in the writing process and the idea is demonstrated that internal motivation plays a very important role in the development of writing skills. The opinions of Duan Ian Bing (2011) are given to increase motivation at different stages of writing.

1.12. Conclusion. Conclusions are made after discussing the first chapter.

Chapter. 2. Implementing blended learning in teaching writing.

2.1. The history of blended learning and the definition of the term. In this subchapter the history of blended learning origins and the fields of its usage are discussed. Different definitions of the term are provided.

2.2. Blended learning advantages over the traditional teaching methods. The ideas of different scientists are given who speak about the advantages of blended learning over the traditional methods.

2.3. Approaches of implementation blended learning in the classroom. It is described how to practically implement the blended learning approach into the learning process. Different examples are given.

2.4. The roles of a teacher and a student in teaching writing skills with blended learning approaches. Blended learning is student oriented in its nature. In this sub-chapter the roles of a teacher and a student are defined in the process of teaching writing skills.

2.5. Difficulties of implementing blended learning in the learning process.

Blended learning, as any other language teaching method, has its difficulties. In this sub-chapter we are talking about the difficulties that we encounter in the learning process connected to the implementation of the blended learning which represent the great advantages to the teacher.

2.6. Effective model of teaching writing with the blended learning approaches. Blended learning model is worked out which is meant for teaching general English writing.

2.7. Conclusion. Conclusions are made based on the second chapter.

Chapter. 3. Research methodology.

3.1. Teachers Survey. Before the experimental studies survey of teachers was conducted. The goal of the survey was to determine their attitudes towards teaching writing skills with the traditional method and using computer technologies in the learning process.

3.1.1. Participants. The survey was conducted at two Universities: Gori State Teaching University and Ilia State University. 50 teachers participated in it.

3.1.2. Procedure. Questionnaires were distributed to the teachers at Gori State Teaching University and the teachers of Ilia State University completed the electronic versions of the questionnaires.

3.1.3. Results. According to the results, most of the teachers thought that their students didn't like doing writing assignments; The most of them also considered that their students didn't have the knowledge of writing corresponding to the level of studying.

3.1.4. Discussion. The analysis of the survey results reaffirmed the imperfection of the traditional approach to teaching writing and the need for innovation.

3.1.5. Conclusion. After the teacher survey analysis we concluded that it would be appropriate to conduct an experiment to find out how much more effective could be teaching writing skills with blended learning approaches.

3.2. Student Survey. Before the experimental studies survey of students was also conducted. The goal of the survey was to determine their attitudes towards teaching writing skills with the traditional method and using computer technologies in the learning process.

3.2.1. Participants. The survey was conducted at two universities: Gori State Teaching University and Ilia State University. 100 students participated in the survey.

3.2.2. Procedure. At Gori State Teaching University questionnaires were distributed to the students, and at Ilia State University students filled out the electronic form of the questionnaires.

3.2.3. Results. The survey results showed that the majority of the students were not satisfied with their level of writing skills and they thought that the main reason of this was the method by which they were taught at University.

3.2.4. Discussion. The analysis of the survey results indicated that the majority of students have a positive attitude towards the innovation and they would meet implementation of blended learning approaches in the learning process with great interest and expectation of better results.

3.2.5. Conclusion. After analyzing the students' survey results we concluded that it would be appropriate to conduct an experiment to find out how much more effective could be blended learning approaches in teaching writing.

3.3. Experiential learning. The aim of the experiment was to check the hypothesis worked out by us.

3.3.1 Short-term experiment. Mini-experiment was conducted at Gori State Teaching University in 2014-2015, which lasted for 8 weeks (two months). The third year students of the two parallel groups of the faculty of humanities took part in it. In each group there were 12 pupils. Before the experiment they wrote diagnostic tests which showed that they had the equal knowledge level.

The both experimental and the control groups had 4 lectures per week. The textbook was also the same for the both groups _Inside Out. Intermediate. By Sue key & Vaughan Jones. Both of them were taught by the same teacher.

Experimental group students performed their writing tasks electronically, the task was shared with the teacher. The corrected assignment was again sent to the students with the appropriate comments. The maximum point was 10.

Two months later, the students were tested again. The experimental group students showed better results compared to the control group, that confirmed that using computer technologies while teaching writing can have a positive impact on the development students writing skills.

3.3.2. Long-term experiment. The long-term experiment began in September 2015 and lasted for 15 weeks.

3.2.2. Participants. Participants of the experiment were the third year students of the two parallel groups of the faculty of humanities at Gori State Teaching University. In each group there were 12 pupils.

3.3.2.2. Training materials and experimental teaching in the experimental and control groups. Both the control group and the experimental one had 4 lectures per week and textbooks, in the both groups general English course was taught with the same textbook _ New English File. Upper Intermediate. By Clive Oxenden and Christina Latham-Koenig. In the control group the students wrote their homework in notebooks. They read the assignments in class. The teacher also gave them the oral comments and also orally evaluated their works. Experimental group students were sent the theoretical material about the same issue that was explained at the lecture via Google Drive platform. Theoretical material was accompanied by the sample task. The students shared the assignments with each other. Finally the teacher corrected them.

3.3.2.3. I, II, and III testing during the experimental teaching. Diagnostic testing was carried before the experiment, during the experiment and after its completion.

3.3.2.4. Results. The experimental group testing results differed from the control group testing results in favor of the experimental one.

3.3.2.5. Discussion. The graph clearly illustrates that the experimental group students improved their writing skills during one semester, which is an indicator of the efficiency of blended learning approaches. In the second and the third testing, compared to the first one the students' writing skills were significantly improved. They made less mistakes and rarely repeated them in the next assignments.

3.3.2.6. Conclusion. Thus, we can conclude that the experimental group students' writing skills were more developed than the control group students'. They really improved spelling, made less grammatical and lexical mistakes, used punctuation marks more correctly and also organized the texts much better.

3.4. Student motivation research during the experimental teaching.

3.4.1. Survey. In order to measure the impact of blended learning teaching on the students' motivation before the experiment, in the middle of the experiment and at the end of the experiment we conducted a survey of students.

3.4.2. Participants. Twenty-four students participated in the survey from the faculty of Humanities at Gori State Teaching University _ twelve students from the experimental group and twelve students from the control one.

3.4.3. Procedure. Before the experiment, in the middle of the experiment and after the experiment the students filled out the same special questionnaire form made by us according to Ashley Payne (Payne, 2012) Academic Writing Motivation Questionnaire (AWMQ).

3.4.4. Results. The survey results showed that the motivation of the experimental group students significantly increased during one semester compared to the motivation of the control group students.

3.4.5. Discussion. The students' first survey revealed that external motivation was more typical for the students. At the beginning of the experiment all of them claimed that learning writing was only an obligation for them. The results of the second and the third surveys showed that the students' motivation was significantly increased in the experimental group compared to the control one. It was also evident that the usage of blended learning approaches developed student's internal motivation. According to their answers doing writing assignments became funnier and more interesting to them.

3.4.6. Conclusion. Thus, according to the results of the students' survey we can say that the students' motivation significantly increased in the experimental group compared to the control one, which was due to the usage of blended learning approaches.

Conclusions and recommendations. To sum up the discussed issues, conclusions and practical recommendations are elaborated:

1. Before implementing blended learning approaches in the classroom it is necessary to plan the process thoroughly in order to get optimal results. Properly chosen combination of face to face learning and e-learning will allow us to make advantage of each environment and avoid their weak points.
2. It would be better if the teacher finds the electronic materials appropriate to the course in advance and uploads them. This will make it easier to work in the future, as far as the material will no longer be to search before each lesson.
3. It is necessary that the assignments were checked and detailed feedback was given timely by the teacher. It will help the students to focus on the mistakes and to repeat them less in the future.
4. Teachers should be constant in search of innovation. They should choose the most appropriate form of blended learning, which will be tailored to the needs of the students.

5. Students like when they speak and write about the topics that are related to their real life and experience. This issue should always be taken into consideration when choosing a topic of the writing assignment.
6. A teacher should encourage students to write in English in real situations.
7. It is important to take into consideration students' ideas and interests.
8. Workshops and training courses are recommended for teachers in order to give them opportunities to learn about blended learning approaches, as a novelty, which meet modern teaching and learning trends for making the learning process more effective and successful.

Research limitations. The research carried by us, of course, has great importance but it would be more preferable to carry large-scaled research in order to get more accurate results.

Using Academic Writing Motivation Questionnaire by Ashley Renee Payne (Payne, 2012) for determining students' motivation level might be considered as one of our research problem. The questionnaire was intended not for measuring students' motivation while teaching foreign language writing with blended learning approaches but for more general purposes.

As the researches show blended learning has great future and soon it would be discussed not only to implement this approach or not, but how to implement it more effectively. Thus, in this field many researches are to be held in future.

The Bibliography. It consists of Georgian and English scientific literature.

The Appendix. It consists of the questionnaires, tables and tests used in the experiment.

The main ideas of the dissertation are published in the following publications:

1. Akolashvili, M. (2012). Motivation and its role in a second language acquisition. The conference of the academic staff of the Gori State Teaching University. Collection of scientific works. pp. 38-41.
2. Akolashvili, M. (2013). The role of learner autonomy in foreign language learning. The 3rd International Research Conference at the Faculty of Education of International Black Sea University on Education, English Language Teaching, English Language and Literatures in English. pp. 12-19.

3. Akolashvili, M. (2013). The goals of teaching foreign language writing. The 6th Scientific Conference of Gori State Teaching University “Modern Challenges of Education”. Collection of scientific works. pp. 16-18.
4. Akolashvili, M. (2013). The difficulties of teaching writing and the ways of overcoming them. II International Scientific Conference “Intercultural Dialogues” of Iakob Gogebashvili Telavi State University. Scientific papers. pp. 12-16.
5. Akolashvili, M. (2015). Blended learning in English language teaching. III International Scientific Conference “Intercultural Dialogues” of Iakob Gogebashvili Telavi State University. Scientific papers. pp. 13-18.
6. Akolashvili, M. (2016). Using blended Learning in teaching foreign language writing. International Black Sea University. 6th International Research Conference on Education, English Language Teaching, English Language and Literature in English. pp.555-560.
7. Akolashvili, M. (2016). Blended learning model for developing EFL learners’ motivation. International Scientific–Practical Conference “Pedagogy. Modern problems and perspectives of development.” Scientific papers. Krakow. pp.49-51.
8. Akolashvili, M. (2016). The impact of blended learning on increasing students’ foreign language writing motivation. International Scientific Conference “Education, Research, Practice” of Iakob Gogebashvili Telavi State University.